Dayanıqlı inkişafın Azərbaycan modeli

Dayanıqlı İnkişafa dair II Bakı Forumunda BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin maliyyələşdirilməsi, bu prosesə özəl sektorun və xarici investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılıb

Noyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının, İqtisadiyyat Nazirliyinin və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının Azərbaycan nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Dayanıqlı maliyyə və investisiya mövzusunda II Bakı Forumu işə başlayıb.

Tədbirin moderatoru, "TRT World"un xəbər müxbiri xanım Maria Ramos Forumun Bakıda keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə edib və tədbirdə dünyanın müxtəlif regionlarını təmsil edən ölkələrdən və beynəlxalq təşkilatlardan nümayəndələrin iştirak etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının sədri Əli Əhmədov Dayanıqlı İnkişafa dair II Bakı Forumunun keçirilməsini əlamətdar hadisə kimi qiymətləndirib. Baş nazirin müavini vurğulayıb ki, "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik"dəki Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin (DİM) icrası Azərbaycan hökumətinin gündəliyində yer alan prioritetlərdəndir.

Ölkəmiz BMT-nin Yüksək Səviyyəli Siyasi Forumuna könüllü milli hesabatı indiyədək 3 dəfə təqdim edən azsaylı ölkələr sırasındadır. 2024-cü ildə 4-cü hesabatın təqdim olunması ilə bağlı işlər görülür. Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycanın inkişaf proqramları DİM ilə uzlaşdırılır. Bu isə qlobal məqsədlərin icrasının maliyyələşdirilməsini asanlaşdırır.

Forumda ölkəmiz tərəfindən inklüziv təhsilin inkişafı, iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizə, dayanıqlı və sosial inkişafın təmin edilməsi istiqamətində atılan addımlara nəzər salınıb. Əli Əhmədov DİM-in uğurla həyata keçirilməsi üçün qarşıdakı 7 ildə həyata keçiriləcək tədbirlərin icrasının sürətləndirilməsinin vacibliyini və bu sahədə regional əməkdaşlığın əhəmiyyətini qeyd edib.

İqtisadiyyat naziri, Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası sədrinin müavini Mikayıl Cabbarov bildirib ki, DİM-ə nail olunması istiqamətində səylərin gücləndirilməsi və çətinliklərin aradan qaldırılması üçün bərpaolunan enerjiyə keçidin sürətləndirilməsi, rəqəmsallaşmanın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, ömür boyu təhsilə əsaslanan cəmiyyətin qurulması, insanların layiqli iş və sosial müdafiə təminatının artırılması, xüsusilə də "yaşıl" və rəqəmsal iqtisadiyyat sahələrində iş yerlərinin sayının artırılması və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə qlobal hədəflər üzrə əsas tövsiyələr sırasındadır.

Diqqətə çatdırılıb ki, azad edilmiş torpaqlarımızın minalanması həmin ərazilərin reabilitasiyasına mane olur, iqtisadi dirçəlişin əsasını təşkil edən çoxistiqamətli layihələrin həyata keçirilməsi prosesini ləngidir. Təsadüfi deyildir ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən minatəmizləmə fəaliyyətinin 18-ci Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi kimi BMT-nin 2030 Gündəliyinə əlavə edilməsi təşəbbüsü irəli sürülüb.

İqtisadiyyat naziri forum çərçivəsində aparılacaq müzakirələrin və qurulan əməkdaşlıqların ölkəmizdə BMT-nin 2030 Gündəliyinin icrasına müsbət töhfə verəcəyini bildirib.

BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Muhammad Nasar Hayat forumun təşkilinə görə təşkilatçılara təşəkkür edib. Qeyd edilib ki, DİM-lərin maliyyələşməsi üçün dövlət investisiyaları yetərli deyil və bu məsələdə özəl sektor önə çıxmalıdır. Bu məqsədlə DİM investisiya xəritəsi hazırlanacaqdır. DİM sahəsində vətəndaş cəmiyyəti və özəl sektorun birgə çalışması önəm kəsb edir.

BMT nümayəndəsi DİM-ə nail olunması istiqamətində "yaşıl" transformasiya, sosial iqtisadi inklüzivliyin təmin olunması və digər məsələlər baxımından bu ilin oktyabr ayında Bakıda keçirilmiş yüksəksəviyyəli dialoqun rolunu vurğulayıb. Azərbaycan hökuməti ilə əməkdaşlıqdan məmnunluğunu vurğulayan BMT nümayəndəsi Dayanıqlı İnkişafa dair II Bakı Forumunun 2030-cu ilədək DİM-ə nail olunmasına və regionun inkişafına mühüm töhfə verəcək müzakirələrin aparılması baxımından əhəmiyyətini qeyd edib.

Rusiya Federasiyası Prezidentinin iqlim məsələləri üzrə müşaviri Ruslan Edelgeriyev ölkəsinin BMT metodologiyası əsasında DİM-ə nail olunması, o cümlədən insan sağlamlığı, yoxsulluğun azaldılması istiqamətində görülən işləri diqqətə çatdırıb. Əsas diqqətin, həmçinin su problemləri və iqlim dəyişikliklərinə, ekosistem layihələrinin icrasına yönəldilməsinin vacibliyi bildirilib.

Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Katibinin birinci müavini Merve Kavakcı bildirib ki, dayanıqlı inkişaf, ilk növbədə, bütün dövlətlərin siyasətində əsas istiqamətlərdən birini təşkil etməlidir. M.Kavakcı DİM-in hər kəs üçün rifahı və planetimizin təhlükəsizliyini təmin etməyə xidmət edən əsas hədəfləri özündə ehtiva etdiyini bildirib. Bu hədəflərə nail olunmasında cəmiyyətin bütün təbəqələri mühüm rol oynamalıdır. Bu baxımdan, dövlət və özəl sektorla yanaşı, maraqlı tərəflərin də işə geniş cəlb edilməsi önəmlidir. Xanım Kavakcı sülh və sabitliyə xidmət edən mehriban qonşuluq münasibətlərinin iqtisadi və sosial mühitə təsirini vurğulayıb, regional təşkilatların fəaliyyətinin bölgədəki çağırışlarla uzlaşmasının vacibliyini qeyd edib.

Belarus Respublikasının Milli Assambleyası Şurası sədrinin müavini Valeri Belski qeyd edib ki, hazırda cəmiyyətlərin qarşısında duran bütün problemlərin həllində DİM mühüm rol oynayır. Bu məqsədlərə necə nail olunması ilə bağlı müzakirələr daha geniş aparılmalı, bu yollar aydınlaşdırılmalıdır. Valeri Belski ölkəsində DİM-lə bağlı milli assosiasiyaların formalaşması, təhsil sektorunda DİM-ə marağın artırılması və vahid monitorinq sisteminin qurulması istiqamətində aparılan işlərdən bəhs edib.

Forumda həmçinin Azərbaycanda DİM-ə nail olunması istiqamətində görülən işlərə və qazanılan nailiyyətlərə dair videoçarx nümayiş olunub.

Daha sonra tədbir işini sessiyalarla davam etdirib. Sessiyalar "DİM-lərə nail olmaq üçün maliyyə arxitekturasının yenidən qurulması", "DİM-lərə nail olmaq üçün aparıcı investisiyalar: təsirin ölçülməsi və idarə edilməsi" və "Rəqəmsallaşma vasitəsilə rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatlar" mövzularına həsr edilib.

DİM-lərə nail olmaq üçün maliyyə arxitekturasının yenidən qurulması mövzusunda təşkil edilən sessiyada iştirakçı ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı ilə interaktiv müzakirələr aparılıb. Türkiyə Respublikasının Prezident Administrasiyasının Strateji və büdcə idarəsinin rəis müavini Kutluhan Taşkının məruzəsi dinlənilib.

İştirakçı ölkələrin nümayəndələri və beynəlxalq təşkilatları təmsil edən ekspertlərin iştirakı ilə DİM-lərə nail olmaq üçün maliyyə arxitekturasının yenidən qurulması, DİM-lərin həyata keçirilməsində beynəlxalq və regional tərəfdaşlığın gücləndirilməsi ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Serbiyanin mədən və enerji naziri Dubravka Dedoviçin əsas məruzəçisi olduğu "DİM-lərə nail olmaq üçün aparıcı investisiyalar: təsirin ölçülməsi və idarə edilməsi" mövzusunda sessiyada ətraf mühitin, ekoloji və sosial təsirlərin qiymətləndirilməsi mövzularında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

II Bakı Forumunun ilk günü "Rəqəmsallaşma vasitəsilə rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatlar" mövzusunda sessiya ilə başa çatıb. Sessiyada Bosniya və Herseqovinanın Prezident Şurasının sədri Alija Kozljakın məruzəsi dinlənilib, dayanıqlı makroiqtisadi sabitliyə xidmət edən effektiv çərçivənin formalaşdırılması, iqtisadi inkişafın ortamüddətli və uzunmüddətli hərəkətverici qüvvələrinin möhkəmləndirilməsi, insan kapitalının müasirləşdirilməsi və rəqəmsal iqtisadiyyatın genişləndirilməsi məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanın DİM investor xəritəsi və investisiya ekosistemi üzrə tədqiqatın nəticələrinə dair təqdimatlar keçirilib.

"Dayanıqlı maliyyə və investisiya" mövzusunda II Bakı Forumu çərçivəsində təqdimatlar keçirilib. İqtisadiyyat Nazirliyinin Dayanıqlı inkişaf və sosial siyasət şöbəsinin müdiri, Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının katibi Hüseyn Hüseynov Mina Təhlükəsizliyinə dair Milli 18-ci DİM məqsədinin təqdimatını keçirib.

Bildirilib ki, cari ilin 2 mart tarixində Bakıda keçirilmiş Qoşulmama Hərəkatının COVID 19-a Qarşı Mübarizə üzrə Təmas Qrupunun Zirvə Görüşündə Prezident İlham Əliyev tərəfindən minatəmizləmə fəaliyyətinin 18-ci Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi kimi BMT-nin 2030 Gündəliyinə əlavə edilməsi təşəbbüsü irəli sürülüb. Bununla əlaqədar, İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən aidiyyəti orqanlarla birlikdə milli, 18-ci Dayanıqlı İnkişaf Məqsədinin layihəsi (Mina təhlükəsizliyi ilə mübarizəyə dair fəaliyyətlər) hazırlanıb və Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası tərəfindən təsdiq edilib. Yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim edilən 18-ci DİM milli 5 hədəf və 15 göstəricidən ibarətdir. Bu hədəflər ərazilərin təmizlənməsi, torpaq sahələrinin iqtisadi fəaliyyətə cəlb olunması, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi, o cümlədən həssas əhali qruplarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsidir.

Təsir İnvestisiya Qrupunun rəhbəri, BMT-nin İnkişaf Proqramının İnkişaf üzrə İstanbul Beynəlxalq Özəl Sektor Mərkəzinin (ICPSD) təmsilçisi Funda Suzer tərəfindən Azərbaycanın DİM investor xəritəsi və investisiya ekosistemi üzrə tədqiqatın nəticələrinə dair təqdimat edib. DİM-lərə investisiyanın cəlb edilməsinə dair DİM İnvestisiya Xəritəsi (SDG Investment Map) və İnvestisiya Ekosisteminin Tədqiqatı təşəbbüsləri icra olunub.

Diqqətə çatdırılıb ki, DİM-in icrasına dövlət sektoru ilə yanaşı, özəl sektorun cəlb edilməsi olduqca vacibdir. Bu məqsədlə BMT-nin İnkişaf Proqramının Ölkə Nümayəndəliyinin dəstəyi ilə beynəlxalq və yerli investorlar, həmçinin təsir yaratmaq potensialı olan müəssisə və startaplar tərəfindən mühüm tədbirlər görülüb. DİM investor xəritəsinə əsasən, Azərbaycan üzrə 4 sektor - infrastruktur, alternativ enerji, xidmət, qida və içki əsas investisiya qoyulacaq sahələr kimi təklif edilib.

Dayanıqlı maliyyə və investisiya mövzusunda II Bakı Forumu noyabrın 16-da başa çatıb. Həmin gün Dayanıqlı maliyyə və investisiya mövzusunda II Bakı Forumunun yekunlarına həsr olunmuş Bakı Bəyannaməsi də qəbul olunub.

Forumun bağlanış mərasimində çıxış edən iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov tədbir çərçivəsində aparılan müzakirələr və əldə edilən nəticələrin Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin (DİM) həyata keçirilməsi istiqamətində təcrübələrin bölüşdürülməsi və birgə fəaliyyət üzrə yol xəritələrinin hazırlanması baxımından önəmini vurğulayıb: "Müzakirələr və təqdimatlar göstərir ki, özəl sektoru DİM-in icrasına səfərbər etmək üçün DİM İnvestor Xəritəsi kimi məhsullar vasitəsilə investisiya imkanları və sahələr haqqında məlumatların təmin edilməsi vacibdir. Bir məqam xüsusilə qeyd olundu ki, bu sahədə inkişaf məqsədilə əməkdaşlığı genişləndirmək və DİM-ə investisiyaları artırmaq üçün sistemli tədbirlər görülməlidir".

BMT İnkişaf Proqramının Azərbaycan üzrə rezidenti vəzifəsinin icraçısı Alessandra Rokkasalvo Forumun təşkilinə görə təşəkkürünü ifadə edib, təmsil etdiyi qurumun 18-ci DİM-in icrasında Azərbaycan hökumətinə dəstəyini davam etdirəcəyini, azad edilmiş ərazilərimizin minalardan təmizlənməsində birgə fəaliyyət göstərəcəyini bildirib.

Forumun yekunu olaraq qəbul olunan Bakı Bəyannaməsində DİM-ə sərmayələrin cəlb edilməsi, investisiya ekosisteminin təşviqi məqsədilə regional əməkdaşlığın yaradılması, buna dair koordinasiya mexanizminin icrasına dövlət qurumları, akademik dairələr və maraqlı investorların cəlb olunması təklifləri əksini tapıb.

Qeyd edək ki, Dayanıqlı İnkişafa dair 2-ci Bakı Forumunda 15-ə yaxın xarici ölkənin yüksəksəviyyəli hökumət rəsmiləri, 40-dan çox beynəlxalq təşkilatı və özəl sektoru təmsil edən nümayəndə iştirak etmişdir.

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"